

NEUHAUSER ALBERT

mozaik-műhelye

(moszтов)

a keresztény művészet számára Innsbruckban.

Alólírtak van szerencséje a már négy év óta Innsbruckban fennálló mozaik-műhelyét, mely egész Németországban ez irányban az egyedüli, a t. cz. pap-ság, műértő magán-zók, és építkezésre vállalkóknak kegyes figyelmébe ajánlani, — a művészet ezen ágát, illetőleg csakis a múlt kornak ép oly tiszteletre méltó mint mintaszerű emlékeire utalván.

A mozaik-műveknek majdnem elpusztíthatatlan tartósságukat bizonyítják a közbe még teljes épségben levő, régi keresztény világ előtti idők-ből reánk jutott maradványai. Krisztus urunk születése után a IV. egész XII. századokban készült nagy mennyiségű és óriási térségben kiterjedő mozaik-művek, még jelenleg is a legrégebb basilikák ékszerét képezik, szintugy a sokszínű és arany üvegpalotáknak ékes és figurális beleplezései.

Róma, Ravenna, Sienna, Orvieto, Flórencz, Velenczében és sok más Olaszországban levő főtemplomok és egyházak bizonyítékul szolgálják, hogy a mozaik-művek a művészetnek valamennyi díszeszközei között a legnemesebb, legünnepélyesebb és monumentális hatással bírnak. A művészetnek ezen ága nemcsak feljogosítva, de hivatva van, nálunk is, hol mind ez ideig igénybe nem vétett, alkalmazásba jutni.

Templomok homlokzatai, kapuzat s csücsokra, muzeumok és paloták ékesítésére, a mozaik a legkitünőbb mérvben ajánlható; egy mozaikkép, egy párkány (a doriai gerendázat középső része) oly ékszer, és oly nemes hatású hogy azzal semmiféle más bármely nagyrékű anyag vagy műkszel nem mérkőzhetik, és ott, hol ilyen műekességek világosság hiányából elenyésznek, vagy hatásuk gyengítettik, ott főleg oltárfülkéken (Absy-eles), az oltár előtti téren (Presbyterium) és oltár-asztalokon (mensae) a mozaik, azt mondhatni tündérkép, mintegy saját belső erejéből világlik. Alig létezik emlékek, oszlop, vagy építészeti részlet mint péld. csücsok, ívek, oszlopok, melyekre mint legpompásabb ékszer, alkalmazható ne volna, és fülkének valódiabb művészi ellátása, például ablakokon, nem lehet, mint opactikus üveg-mozaik, az átlátszók testvére. A mozaiknak ily sokoldalú alkalmazhatóságának felsorolása itt elégséges lesz; minden egyes esetben kellő és kimerítő értesítéssel szolgál mindenkor a legnagyobb készséggel

Neuhauser Albert,
a keresztény művészetre szolgáló mozaik-műhely tulajdonosa.
Magyarország részére: Storno Ferencz építész Sopronban.

Hektograph.
Felülmulhatatlan, csak kizárólagosan szab. többszörösítő-készülék. A hektograph kiválóan czél szerű ügyvédek, jegyzők, hivatalok, katonai és iskolai hatóságok, biztosító-társaságok, vasuti és jóság-kezelőségeknek, zeneszerek, mérnökök, közéleti eljárásoknak, üzletemberek stb. efféléknek. Sokszorosan meg lett próbálva, a legkiválóbb európai lapok által dicserőleg ajánlva, s fölöttebb gyakorlatinak elismerve. A többszörösítési eljárás igen egyszerű; nem kell hozzá se másoló-sajtó, se előkészített (práparált) papír, s nem is szükséges az utóbbit megnevesíteni. — Valamely eredeti iromán-ról, rajz vagy hangjegy stb. efféléiről igen egyszerű és meglepő módon 10—15 perc alatt 50—80 világos, tiszta példány, egyszerre több különböző színű tintában, fekete-kékben is, többször-síthető.

Óvás! A készülék az európai államokban szabadalkozva van, s annak minden szekrénykéje egy odaforrasztott dombornyomatu sárgaréz-ragjegyben a m. k. és cs. k. kizárólagos szabadalkozással van ellátva. Utánzótt, a családiaság hasonlító, értéktelen készülékeknek föl nem jogosított egyének általi eladására a közönség óvólag figyelmeztetik. — Ismét-eladók és szilárd képviselők kerestetnek. Írásbeli tudakozódásokra azonnal válasz adatik. Másolatokat minták gyanánt ingyen küldök.

LEWITUS JÓZSEF.
Bécs, I. Babenbergerstrasse 9.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A régi jó táblalábak. REGÉNY.

Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

Egy magyar nábob. REGÉNY.

Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

KÁRPÁTHY ZOLTAN. REGÉNY.

Irta **JÓKAI MOR.**
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vázsonkötetbe kötve 6 frt 40.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre — 12 frt fél évre — 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre — 8 frt fél évre — 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre — 6 frt fél évre — 3 *

17-dik szám. 1879. BUDAPEST, ÁPRIL 27. XXVI. évfolyam.

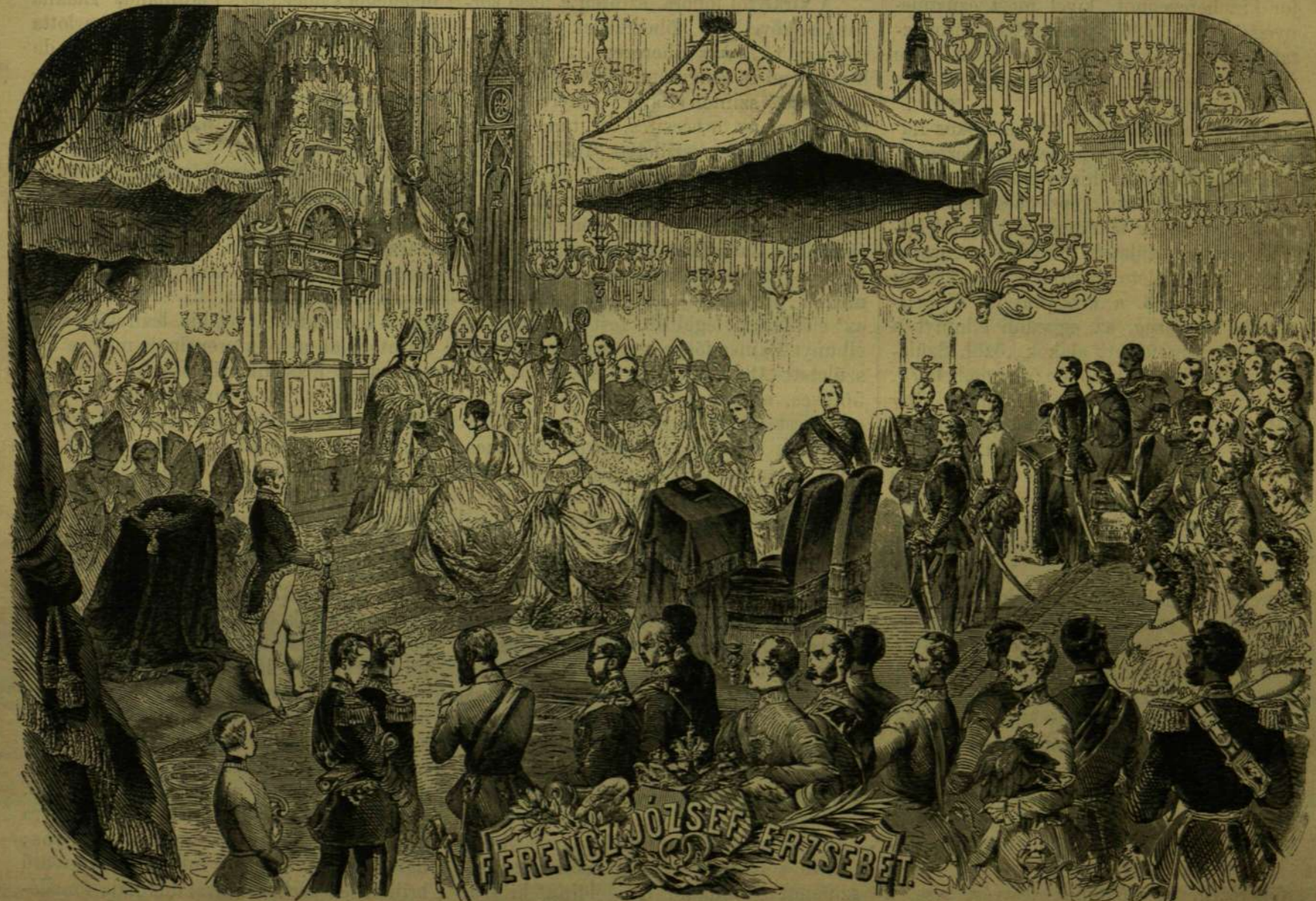
AZ URALKODÓ CSALÁD.

A Habsburgok fejedelmi családja mindig nevezetes volt a keresztény és társadalmi erények egyik legszebbikéről, a családiaságról. Uralkodó családoknál ritka erény; a Habsburgoknál azonban hagyományos. Rendesen számos gyermekkel megáldva, sarjadékaikban fírók szállítják át az apák, s leányról leányra az anyák házas és családias érzelmeit és hajlamait. Még élénk emlékezetben van

közöttünk is József főherczegnek, hazánk félszázados nádorának csaknem polgárlag házas családi élete, gyermekei nevelése s a közrenddel való fesztelen érintkezései, melyekben hasonnevű fia, a mai József főherczeg — mint egyebekben is — oly méltó utódja dicsőült apjának. Mária Theresia királynőről mint feleségről és anyáról is a legmelegebben emlékeznek a történelem s életének legfontosabb mozzanata is fiával, a kis Józseffel karján, tünteti fel a szépségben ragyogó királynét, ki

maga szoptatta gyermekeit s ugy nevelte őket, mint királyi családok gyermekei ritkán neveltetnek.

Mostani királyunk és királynőnk is teljes mértékben örökölte a Habsburgok e hagyományát, a családiaságot. Európa mai uralkodói közt csak az egy angol királynőt lehet az osztrák-magyar uralkodó pár mellé tenni e tekintetben. Királyunk és királynőnk is saját szemek előtt nevelték gyermekeiket, s a polgári örömök legnagyobbikától, a fejlődő gyermekekben

AZ URALKODÓ PÁR MENYEGZŐJE 1854-BEN. — AZ ESKÜVŐ AZ AUGUSTINUSOK TEMPLOMÁBAN.

MÖSSMER JÓZSEF

rumburgi vászon raktára, a „menyasszonyhoz.”

Budapest, koronaherczeg-(uri-) és zsidó-utca sarkán 12-ik szám, a főposta-épület átellenében, 5246

ajánlja tavaszi évtádra dúsán felszerelt vászon- és kész fehérnemű-raktárát házi szükségletre, nemkülönbön teljes menyasszonyi készleteit legolcsóbb szabott áron.

Árjegyzékek és minta-küldemények kívánatra bérmentesen megküldetnek. Megrendelések legjobban és legpontosabban eszközöltnak.

Szliácsi vasas-fürdő

vasuti, posta- és távsürgőnyi állandó állomás. Megnyitása május 15-dikén.

Szliács szénsavas hideg és meleg forrásaival javulván vérszegénység és sápkór bajaiban, női betegségek, gerinczagy- és idegbajoknál, hűdéseknél stb. Kényelmes lezárt lakások, jó vendéglők, Patikárus zenekara Budapestről, savó és állandó gyógytár. Utazás Pestről Hatvan s Losonezon át a szliácsi állomásig a gyorsvonattal 6 óra alatt, hat hétig érvényes 33% olcsóbb menet- és térti-jegy-gyel. Fris töltésű szliácsi viz Édeskútnál és más ásványvízkereskedésben Budapestben, magyar és német fürdőleírások Tettei könyvkereskedésében. Május 15-től jun. 9-ig és szept. 1-től az évad végeig a szobák még olcsóbbak. Lakás-megrendeléseket az egész fürdőhelyre átvehet csak a szliácsi fürdőigazgatóság vagy május 15-ig (muzeum-utca 5.) 3-tól 6-ig alulírott és kellő tájékoztató felvilágosítást adhat, csakis **Dr. Hasenfeld M.,**

egyetemi m. tanár, rendelő fürdőorvos és Szliács igazgatója. 5257

való gyönyörködéstől nem engedték megfosztatni magokat azért, mert királyok. S egész, szélesen elágazó, fejedelmi családjukhoz őket, s ezt hozzájuk, királyoknál ritka szeretet, bizalom és ragaszkodás fűzi, mely minden — közte annyi rossz! — atyáinak a felső és alsó rendekben való példánnyal szolgálhatna.

Most, midőn a királyi család oly szép ünnepet ül, az uralkodó pár ezüstmenyegzőjét, a családiasság e vonása kétszeres fényben tündököl. Együtt van az egész család, örege apraja; ajándékokat visznek az uralkodó párnak; üdvkívánataikkal halmozzák el; dísz-előadást rendeznek tiszteletre a Habsburg-ház történelmi multjának fontos mozzanataiból — stb. Valóban, az ezüstmenyegző ünnepi jellegéhez nem is illik jobban semmi, mint éppen e családiasság, mely az összetartásban, az együttérzésben nyilvánul.

Ennek a megtestesítést czélozza a díszes és érdekes családi képesportozat is, melyet a bécsi Neue Illustrirte Zeitung ünnepi melléklete után közlünk, emléklapul a Bécsben most lefolyt s az egész monarchiára kiható ünnepélyekre.

A kép, a mennyire ily nagyobb számú csoportozatnál lehet, művészielen van rendezve. Felül s nagyobb félkörben a család férfitagjai, alább, mintegy bekerítve a nagyobb körtől, a nők és gyermekek csoportozatai.

Középen, a legmagasb pontot maga a ház feje, a császár- király foglalja el tábornagy ruhában, nyakában az aranygyapjuval. *I. Ferenc József*, *Ferenc Károly* főherceg és *Zsófia* bajor kir. hercegnő fia, 1830. augusztus 18-án született, 1848. decz. 2-án (18 éves korában) lépett trónra; 1854. april 24 én vette nőül Erzsébet bajor kir. hercegnőt, kivel most ezüstmenyegzőjét üli; 1867. június 8-án koronázott magyar királylyá; s most élete negyvenkilencedik évében van, erőteljes férfikorában.

Mellette balról, 2. a koronaörökös *Rudolf* (*Ferenc Károly József*) főherceg, a család és a monarchia reménye; daliás ifju, kitűnő szellemi képzettség mellett a testi ügyességek s férfias gyakorlatok edzett barátja; született 1858-ban augusztus 21-én, most élete huszonegyedik évében áll. Tovább: 3. a király atyja, *Ferenc Károly* főherceg, az egyedül elhunyt a csoportozatba felvett alakok közül. Született 1802. december 7-én; meghalt 1878. márczius 8-án. Mellette 4. *Lajos Viktor* főherceg, az uralkodó fiatalabbik testvéröccse, szül. 1842. május 12-én, tehát 37 éves, vezérőrnagy. A koronázáskor az itteni udvari bálban mint fiatal tiszt s kitűnő táncos szerepelt; most teljes szakált visel, a mi a családban különben nem szokatlan; még nőtelen. — 5. *Albrecht* főherceg, a nálunk is igen ismeretes ősz tábornagy, most a család legidősebb, az uralkodónak unoka-nagybátyja, t. i. *I. Ferenc* császár és király unokaöccse, II. Lipót király unokája, atyja a francia háborúban oly híres Károly főherceg levén. Neje, a Budán laktában jótékonyágáról oly élénk emlékeztetben maradt Hildegard bajor kir. hercegnő elhunytával (1864) özvegyen maradván, gyermekeik közül is csak egy él már, az alább említett *Mária Terézia* főhercegnő. — 6. *Vilmos* főherceg, az előbbinek testvéröccse, a német rend nagymestere Ausztriában, tá-

borszernagy, született 1827. april 21-én; s így épen most töltötte be 52-ik évét. Családja nincs. A képen azzal feltűnő, hogy egyetlen a ki katonasípkával a fején van ábrázolva, a mi — ily díszes társaságban — mindenesetre a rajzoló hibája. — 7.

Ernő főherceg, az 1853-ban elhunyt *Rajner* főhgnék, *Ferenc* császár és király öccsének második fia, lovassági tábornok, született 1824-ben. — 8. *Zsigmond* főherceg, ennek testvéröccse, altábornagy; született 1826. jan. 7-én. Egyike a legnagyobb s igénytelenebb embereknek. Az ötvenes években mint fiatal törzstiszt a Székelyföldön (Kézdivásárhelyt) állomásozva, igen jó emléket hagyott maga után barátságos, csöndes magatartásával. — 9. *Württembergi Fülöp* (Sándor) herceg, *Albrecht* főherceg leányának *Mária Theresia* főhercegnőnek férje; született, a württembergi királyi család katolikus ágából, 1838. július 30-án. A hadseregben ezredesi rangot visel. Öt gyermekük van, kik közül kettő, anyok oldala mellett, képünkön is látható. — A felső sort, a baloldalon, a magyar főherceg, honvédségünk főparancsnoka, a királyi családnak a király és királyné után Magyarországon legnépszerűbb tagja, 10. *József* főherceg fejezi be, előttünk oly ismerős s oly kedves arczával. Atyja a népszerű nádor (+ 1847), anyja *Mária Dorottya* (+ 1855) württembergi kir. hercegnő volt. *József* főherceg 1833. márczius 2-án született; 1864-ben vette nőül *Klotild* Szász-Koburg hercegnőt, kivel két fiok s két leányuk van, kik közül hármat (a két leányt s a kisebbik fiut) képünkön is megtalálunk; a nagyobbik fiut: *József* (Ágost Viktor Kálmán) főherceget azonban sajnosan nélkülözzük.

A királytól jobbra, szintén a felső sorban a következő főhercek képeit találjuk: 11. *Rajner* főherceg, az előbb említett *Ernő* és *Zsigmond* főhercek testvéröccse, szintén *Rajner* főherceg fia, tábornaszernagy, a bécsi cs. kir. tudom. akadémia kurátora; született 1827. január 11-én; 1852-ben vette nőül az elhunyt *Károly* főherceg leányát, *Albrecht* főherceg nővérét, az 1825-ben született *Mária* (Karolina Ludovika) főhercegnőt, kinek képe — házas fejkötőjében — épen férjével mellette látható. — 12. *Lipót* főherceg, az előbbinek legidősebb testvérbátyja, az elhunyt *Rajner* főherceg legnagyobb fia, született 1823. június 6-án, tehát már 56 éves, a mennyinek épen nem látszik; erős, testes, telt arczu férfi; lovassági tábornok s a műszaki csapatok főparancsnoka (General-Genie-inspektor). — 13. *Fridrik* főherceg, *Albrecht* főherceg nővéreinek Erzsébet főhercegnőnek *Ferdinánd* modenai hercegtől 1856. június 4-én született fia; a királyi család egyik fiatalabb sarja, — huszonhárom éves — most alezredes; csak tavaly októberben vette nőül azt a fiatal, gyermekarcu, kedves nőt, a ki mellette látható, *Croy Izabella* hercegnőt. — 14. *Henrik* főherceg néhai *Rajner* főherceg legkisebb fia s *Lipót*, *Rajner*, *Ernő*, *Zsigmond* főhercek legfiatalabb testvéröccse, született 1828-ban; altábornagy. Szerelemből kötött rangja alatti házassága által egyidőre elvesztette volt az udvar kegélyt, de azt utóbb ismét visszanyerte s házassága is elismertett; neje született *Hoffmann* Leopoldina, ki *Waldeck* asszony nevet nyert, a főhercegnő

név nem illethetvén meg; arczképe, természetesen, szintén nem található a csoportozatban.

A legfelső soron alul már jobbról kezdjük a kalauzólást s úgy megyünk rendre végig a sorokon.

A második sor jobbról a *Koburg* hercegi párral kezdődik, kik — mint magyarországi nagybirtokosok, az év nagy részét fővárosi palotájukban, s magyarországi birtokaikon töltik s jótékonyáguk s a hazánk iránti kiváló rokonszenvük által nemcsak ismeretesek, de különösen népszerűek is. A férj: 15. *Szász-Koburg-Gothai Fülöp* (*Ferdinánd*) 1844. márczius 28-kán született; magyar honvédezered; neje: 16. *Luiza* kir. hgnő, a belga király s a mi *Mária Henrietta* főhgnők leánya, született 1858. február 18-kán. — 17. *Fridrik* hgnő — és 18. *Rajner* hgnő nejeit, kik férjeik mellett állnak, emezekről szólva (11. és 13. sz.) említettük. Kettejük közt, virágkoszorú fejjel látható, 19. a gyászos véget ért *Miksa* főherceg, mexikói császár, szerencsétlen özvegy, *Charlotte* (*Mária Amália*) főhgnő s császárné, a néhai I. Lipót belga király leánya, szül. 1840. június 7-kén. Gyász története egy megrendítő tragédia, szomorú tanúsága, hogy a sorscsapások összezúzó hatalmától a királyi bibor se véd, s a költő szava: „Ah sors! lábad alatt a szegény halandó olyan mint a fereg!” — a fejedelmi halandókra is talál.

Charlotte császárné mellett, jobbra tőle, és alább, egy bájós családi kép csoportozata képez ellentétet az ő gyászos sorához. 20. Királyunk idősebbik testvéröccse, *Károly Lajos* főhgn. altábornagy (szül. 1833. jul. 30-án) áll, székre könyökölve, melyben neje, 21. *Mária Terézia* (da Immaculada Conceição, *Ferdinanda* Eulalia Leopoldina Adelheid Izabella Charlotta Michaela Raphaela Gabriela Francisca de Assisi és de Paula Gonzaga Ágnes Zsófia-Bartholomea dos Anjos) — mint tömördek nevéből is gyanítható — portugall hercegnő (szül. 1855. aug. 24-én) ül. Ő harmadik neje *Károly-Lajos* főhgnék, kinek első nejétől, a *János* szász király (Philaltes) leányától, *Margaretától* nem maradt gyermeke; a másodikról *Mária Annunziata* nápolyi királyi hercegnőtől azonban igen, három fia s egy leánya; míg a harmadiktól két kis leánykaja van. Ez utóbbiak nem szerepelnek még a képen; de a második házasságból születettek közül: 22. *Ferenc Ferdinánd*, a legidősebb (szül. 1863. decz. 18-án) kezében nyitott könyvet tartva, egymásra tett lábakkal, széken ül, — 23. *Otto Ferenc József*, a második (szül. 1865. april 21.) mellette áll s szintén a nyitott könyvbe néz; — míg a két kisebbik: 24. *Ferdinánd Károly Lajos* (szül. 1868. decz. 27.) és 25. *Margit Zsófia* (szül. 1870. május 13-án) — édes mostohaanyjuk ölében ülve emez, hozzá hajolva s karjától védve amaz, — egészíti ki a szép családi képet.

A kép-csoportozat kellő közepét egy csinosan rendezett s magában is kikerekedő kisebb csoportozat foglalja el, melynek jobb szárnyán szélről, talpig láthatóan, az ezüstmenyegző ma is bájós araja, 26. *Erzsébet* császárné- királyné ül, számolysa nyugtatott lábakkal, hosszu uszályos, hattyuprémes gazdag ruhában, gyönyörű briliant-ékszerkoszorúval dus haja fonadékai közt, legyezővel kezében. Ő felsége,

bajor *Miksa* herceg leánya, 1837. decz. 24-én született, s alig töltötte be tizenhetedik évét, midőn I. *Ferenc József* császár s király neje lön. Gyermekei közül az első, *Zsófia* főhgnő, alig két éves korában Budán halt meg; a három élő közül, a koronaörökös *Rudolf* főherceget fenntebb láttuk már; 27. *Gizela* főhercegnő (szül. 1856. július 12-kén) anyja mellett ül, tollas kalappal fején, virágokkal hajában s vidám mosollyal ajkain; míg 28. *Mária Valéria*, a magyar (szül. Budán 1868. apr. 22-én) főhercegnő, anyja s néneje háta mögött, leeresztett düsgazdag hajával, nyakában egyszerű arany keresztel, gyermeki szücseséggel mosolyog. — Előttük 29. *Mária Henrietta* főhgnő, a belgák népszerű királynője, *József* nádorunk leánya (szül. 1836. aug. 22.) látható, profilban, brüszszi csipkefejű köntösben. Ő 1853. aug. 22-én ment nőül *Lipót* akkor koronaörökös, most belga királyhoz, kivel a mult évben ülte boldog házassága ezüstmenyegzőjét. — 30. *Lipót* bajor kir. hg, *Gizela* főhercegnőnek férje, kivel 1873. apr. 20-án kelt egybe, Bécsben. Maga 1846. február 9-én született. Mellette e meggyerő, szellemes arcz: 31. *Mária Krisztina* (*Henrietta*) főhgnő, az 1874-ben meghalt *Károly Ferdinánd* főhgné (Albrecht főhgné öccse) és *Erzsébet* (*József* nádor leánya) gyermekek, szül. 1858. július 21-én. Csillagkeresztű hölgy s a theresianumi nemes hölgyalapítvány apátnője, a prágai királylakban. — Kissé főlebb mellette, *Albrecht* és *Vilmos* főhercek között, édes anyja, 32. *Erzsébet* főhercegnő. *József* nádorunk idősebb leánya (szül. 1831. január 17-én) áll; kétszeres özvegy; első férje *Estei Ferdinánd* főherceg (meghalt 1849); második férje *Károly Ferdinánd* főherceg (meghalt 1874). Most kissé testesebb mint képe mutatja; a mostani ünnepélyek élőképei egyikén, *Mária Theresia* királynőt, családásig hasonlóan, történelmi s arczképi hűséggel ábrázolta. Az említett közép-csoportozatot, mely a királynéval (26. sz.) kezdődött, — 33. *Mária Terézia* főhercegnő — *Albrecht* főhgné leánya s württembergi *Fülöp* hg neje rekeszti be, — kit férje nevével (9.) már említettünk. Szül. 1845. július 15-kén; férjhez ment 1865. január 18. Szemben ül a királynéval (bár visszafordulva) s ülő helyzetében szintén talpig látható. Előtte, ölébe hajolva, két gyermeke: 34. *Albrecht* (született 1865. decz. 23-kán) és 35. *Mária* (*Amalia* *Hildegard*).

Jobb oldalról az utolsó csoportot alkotja: 36. *Klotild* főhercegnő, *József* főherceg neje, *Koburg* herceg nővére, született 1846. július 8-án; férjhez ment 1864. május 12-én; — gyermekeivel, kik közül 37. *Mária* (*Dorottya* *Margherita* *Amália*) — született 1867. június 17-én, a nagyobbik leány, és 38. *László* főherceg, magyaros kis kanászkalapjával, a kisebbik fiu (született 1875. július 16-án), anyjuk mellett ülnek, míg 39. *Margit* főhercegnő, a kisebbik leány (született 1870. jul. 6.) tőle távolabb s a főlebb említett közép-csoportozat közepén, a királyné térdénél ül. A nagyobbik fiu (mint már említettük) hiányzik a képen. A három kis herceggyermek, kiknek gyönyörű arczképei, Vastaghtól festve, a mult évi közpörművészeti kiállítások egyikén mindenkit lebilincseltek, itt e nagy családi képesporton is a legbájosb jelenségek közé tartoznak.

Ime, a képesportozat részletezése.

A sor távolról sem teljes; a kiterjedt császári és királyi család igen sok tagja hiányzik még. Így is nagyszámú, s minden tagjában érdekes csoportozat. Egyik s másik tagjáról bővebben lehetett s kellett volna szólnunk; de idő s alkalom nem engedte egy futólag áttekintő vázlatnál többet nyujtanunk ezuttal. — a — r —

A királyi pár menyegzője huszonöt évvel ezelőtt.

Azt a jelenetet mutatjuk be olvasóinknak ez alkalommal, melynek emlékét most ünnepelte meg az uralkodó család s vele népei: az esküvőt, mely huszonöt évvel ezelőtt ment végbe Bécsben az Augustinusok templomában.

1854. april 24-én az udvari személyzet, a tábornoki és főtiszt kar, az udvarhölgyek, gazdag, fényes öltözetekben már a délelőtti órákban elfoglalták kijelölt helyeiket a templomban. Nem sokára a fényes nászmenet is megindult a várpalotából az augustinusok templomába.

A templomban az esketők lelkész, *Rauscher* herceg-érsek, fényes segédlettel körveve a jegyespárt szentelővel fogadta, mire kíséretével együtt a főoltárhoz ment, melynek két oldalán a bibornokok, érsekek, püspökök és praelátusok állottak. Ezzel kezdődött az esketési szertartás, melynek leírását azon korbeli lapok jelentései után mult heti számunkban közöltük.

Az ünnepelnél a nők rendkívüli fényt mutattak az öltözetben, mely méltó volt a hatalmas uralkodóház fényéhez.

A császárnénak moire-antique fehér, ezüsttel szőtt ruhája volt, ugyanily szövetből manteau de cour, köröskörül gazdag himzett bordureok s elszórt kis csokorokkal díszítve. A derék s ujj ezüstös blonde-al volt szegélyezve, fejjéről ezüsttel gazdagon himzett fátvól hullott vállaira a a legfinomabb csipkével. Haját értékes gyémántdiáddal, mellét virágos bokréta díszítte.

A magyar nép igen kevés volt képviselve ez ünnepen, de annál nagyobb részvételt fogadta az eseményt. Hosszu boros esztendő után ezen esküvő volt az első derengés, mely hazánk egét érte s melyre évek folytán végül a király és nemzet közti kölcsönös kiengesztelődés ideje következett, mely alkalmat nyujt a magyar népek, hogy az ünnep 25-ik évfordulóján kegyelettel gondolhasson ama napra, mikor szenvedéseinek végét remélni kezdhette.

A boldog ember.

— Sir Henry Wotton —

Boldog, kit úgy szültek és úgy oktatának, Hogy nem rabzolgája más akaratának; Egész fegyverzete becsületes czélja, S egyenes igazság minden ő fortélyja.

Ki úr a keblében lakó szenvedélyen, S lelke a halálra mégis mindig keszen; Nem győtri világi dolgok kívánása, Hír s hatalom vágya, kincsre sóvárgása.

Nem irigyl, ha kit szerencse vagy vétek Fölemelt; s hogy a legmélyebb sebítések Dicsérettől esnek: ezt nem érezé még; S nem ismer más törvényt csak a jó törvénytét.

A ki mit sem ad a világnak szavára, Lelkiismerete az ő erős vára; Kinek jóllétén a hízolgók nem hiznak, S bukásán nem tapsol a góg, sem erőszak.

Ki imádjá istent hiven, reggel, estve, Inkább halált adva, mintsem jókért esdve; Napját pedig tölti derülten, vidáman, Egy jó könyv, jó barát hí társaságában.

Az ily ember lelke szabad mint a lég s szél, Emelkedni nem vágy, a bukástól nem fél; Ura önmagának, ha nem földké is, S bár semmije sincsen, mindene van mégis.

Baráth Ferenc.

* S. H. W. Erzsébet és Jakab korabeli angol költő és diplomata volt s az utóbbinak követeként szerepelt Velencében. Ő határozta meg a követet úgy, hogy az „egy becsületes gentleman, a kit külföldre küldtek azért, hogy hazája érdekében hazudjék.” B. F.

A ki örökké bujdosott.

Igaz történet.

Közlő: **Eötvös Károly.**

(Folytatás.)

A francziák elhatározták, hogy egy vagy más uton bizonyosságot szereznek helyzetükről. Óvatosságra elég okuk volt azonban, hogy se el ne rontsák sorsukat, ha ugyan még el nincs rontva, se pedig el ne hamarkodják a dolgot.

Mindenekelőtt kérdést intéztek a törökül tudó idegenhez, hogy szabad-e nekik a hajóüregből kimenni s fölmenni a földéltre. Az idegen azt felelte, hogy ő ugyan nem tudja, de nem is törődik vele, jobb itt belül fekvé, mint a földélteten vitorlával, kötéllel, munkával elfoglalva. E felelet ki nem elégté a francziákat, meg kellett tehát várniuk, míg a bég szolgálai vagy matrőzai jönnék s kinyitják az üreg ajtaját.

Ez meg is történt. Egy matrőz hideg téstestemű éltel, egy másik matrőz pedig ivóvizet hozott az üregbe. *Henri* megszólította az ételhorodót, egy ősz, öreg legényt:

— Hejh apus, köszönjük a kegyelmes *Karaszor* bég ételét, italát és szivességét, és mi azt megfizetjük háládatlan szívvél, hanem mi ki akarunk menni a földéltre, ételünket, italunkat ott akarjuk ölteni.

Az öreg matrőz egyetlen egy szót se szólt e beszédre, sőt jóformán rájuk se nézett a francziákra. Végezte dolgát s indult kifelé.

— Hejh öreg, hallottam mit mondtam előbb? Jelentsd azt a kegyelmes *Karaszor* bégnek.

— Majd ha megkérde, hogy mit mondtatok: akkor megjelentem, felelt a török nagy lomhasággal.

— Igen, de mi rögtön akarjuk, hogy megjelentsd a kegyelmes bégnek.

— Ha a kegyelmes bég rögtön megkérde: rögtön megjelentem.

— Hátha nem kérde meg sok ideig: — szólt *Henri* — mit csináljunk mi akkor?

— Legyetek nyugton, míg jól van dolgotok, Allah vigyáz ti rátok is, noha meg nem érdemlitek.

Az öreg matrőz e szavak után kiment, bizonytalanságban hagyva a francziákat az iránt, hogy mire határozzák el magukat. Nem sokára, alig negyed óra mulva azonban visszatant az üregbe s e szavakat mondá a francziáknak:

— Jöjjetek utánam, a kegyelmes bég azt parancsolta, hogy színe elé vezesselek bemeteket.

A francziák kimentek a földéltre. A hajó már messze járt a magas tengeren. Kelet felé nem látták a partot, valamint dél és nyugat felé sem. Észak felé ködszerű homályként tűnt szemükbe a Kubán-melléki Kaukázus. Meglehető erejű nyugati szél fujt a tengeren. A tenger tájéktalan hullámokban ingadozott. Mindkét árboez vitorláit ki voltak feszítve harántosan, hogy a hajó déli irányban haladjon. A legénységéből vagy tizenkettő folyton a vitorlarudakkal és kötelekkel volt elfoglalva. A földélteten négy ágyu volt szabályszerű támadó állásban elhelyezve. Kettő mellett ott állott a tüzerlegénység. A földélteten különben meglehetőes tisztaság és rend uralkodott. Edények, fegyverek, horgok, rudak, kötelek, szigonyok, hálók, szivattyúk, ponyvák — mind a maguk helyén tisztán és rendben állottak. Kormányos és hajóparancsnok hivatalos helyén. A francziákra a földéltet azt a benyomást gyakorolta, hogy *Karaszor* bégnek a vásáron vett szolgálkon kívül is különböző foglalkozásban legalább negyven-ötven legény áll rendelkezésére. A mi más szóval azt jelenti, hogy a francziáknak gondolniok sem lehetett valamely erőszakos vállalatra vagy valamely államcsinyra, hanem magukat a sorsnak és *Karaszor* bégnek kegyelmére és

Henrik főhg. Fridrik főhg. Lipót főhg. Rajner főhg. I. Ferenc József főhg. Ferenc Károly főhg. Lajos Viktor főhg. Albrecht főhg. Vilmos főhg. Ernő főhg. Zsigmond főhg. Württembergi Fülöp hg. József főhg.
 Szász-Koburg-Gothai Fülöp hg. és neje Luiza hgnő. Fridrik főherceg neje, szül. Croy hgnő. Mária főhgnő. Mária főhgnő. Rozsnyói királyné.
 Mária Terézia főhgnő. Károly Lajos főhg. Charlotte főhgnő. Valeria főhgnő. Erzsébet királyné. Gizella főhgnő. Mária Henrika királyné. Lipót bajor kir. hg. Krisztina főhgnő. Mária Terézia főhgnő. Klotild főhgnő.
 Ferenc Károly Lajos főhg. Margit Zsófia főhgnő. Ottó Ferenc József főhg. Ferenc Ferdinánd főhg. Margit főhgnő. Württembergi Fülöp hg. gyermekei. László főhg. Mária főhgnő.

A KIRÁLYI CSALÁD.

talán saját ügyességükre s kis pénzcskéjük hatalmára kellett bízniok. Pénzüik volt összesen még vagy hétszáz rubel.

Az öreg matróz a francziákat egy kabinba vezette. A kabin gazdagon volt butorral és szőnyeggel ellátva. A kabinban alacsony kereveten maga alá rakott lábakkal üldögélt Karaszor bég. Mögötte szolgák állottak s dohányszó és kávéző eszközeit gondozták. A francziák a keleti szokás szokás szerint mélyen meghajtották előtte magukat. Csöndes, lassu, hangon szólt a francziákhoz:

— A ki köztetek az első, álljon egy lépéssel előbbre, mint a többiek.

Henri társaira nézett s azok helybenhagyó tekintete által kisérve előbbre lépett egy lépéssel.

— Mondd el, miben áll a te kívánságod és társaid kívánsága? szólt Henrihez Karaszor bég.

— A mi kérelmünk, kegyelmes Karaszor bég, abból áll, hogy minket, a kik Oroszországból, orosz fogságból menekülünk, szállíts el Európába. A szállításért szívesen és hálával megfizetünk.

— Legyen a ti kívánságok szerint. Híjjátok ide Szanotoglu! mondá szolgálók.

Az egyik szolga eltávozott háta mögül s néhány perc múlva egy sajtóságos, sovány és rendkívül alázatos férfialakkal tért vissza, ki olyanforma zsiros fekete, hosszú kaftánba volt öltözve, mint a volgamelleki zsidók. Szemöldöke, haja, bajusza, szakállja egészen fekete. Ez volt Szanotoglu, egy keresztény örmény, Karaszor bégnek irástudó számolója. Majdnem a földet érte homlokával, a mint Karaszor bég előtt meghajtá magát.

— Szanotoglu — mondá neki a bég — olvasd el ezen embereknek, mit kell nekik megfizetniük.

Szanotoglu e szóra újra meghajtá magát s aztán lábat maga alá szedvén, szemközti a bég felül, szennyes sárga turbánjából kivett egy összehajtogatott papiroost és egy vastag írónt s a betűket az írónnal kísérvé éles orrhagyon és nagy gyorsasággal olvasta a következőket:

„A derék és tisztelteméltó Mussza Nukhár bej pedig eladott és kezöknél fogva átadott a nagyságos és kegyelmes Karaszor bégnek nem kevesebb mint tizenkét szolgát, a kik mind valamennyien gyaurok és idegenek és szökevények, a kiknek eladásához pedig az anapai kikötőben engedély nem adatván, sőt a kik az anapai kapitány által visszaköveteltetvén, a derék és tisztelteméltó Mussza Nukhár bej őket a gelencsiki puszta kikötőbe vezette s a nagyságos és kegyelmes Karaszor bégnek ott adta el kétszáz azaz kétszáz arany rubelért vagyis háromezernégy száz piasztért, mindamellett a nélkül, hogy a gelencsiki kapitánynak vagy sztarosznak bejelentette volna az ő szándékát s megfizette volna a kellő jutalmat. Ennélfogva ezen szolgák, kik mind valamennyien gyaurok és szökevények, felette veszedelmes és tilalmas dugárak, kik ha a nagyságos és kegyelmes Karaszor bég hajóján az orosz hadihajók által fölfedeztetnének és megtaláltatnának, az által a nagyságos és kegyelmes bég kiszámíthatlan károkat és veszedelmeket szenvedne, a melyektől megmentse őt Allah és az ő prófétája. Tekintetbe vévén pedig mindezeket, ha a Tarabotán mellett lévő kikötőben a hajó szerencsésen horgonyt vehet és mind ezen gyaurok és szökevények a dícsőséges szultán palástjának árnyékában meghúzódhatnak és szabad földön lábukat megvetethetik, igaz és valószínű tartozásukat csak akkor rójják le:

— ha a derék és tisztelteméltó Mussza Nukhár bejnek fizetett kétszáz arany rubelt, vagyis háromezer négy száz piasztért megfizetik, továbbá

— ha azonfelül hála és elismerésképen (mi-

után ama sok pénz a nagyságos Karaszor bég a szökevény gyaurokért ingyen cserében kifizetni nem tartozik) másik háromezernégy száz piasztért fizetnek; továbbá

— ha az élelmezésért és szállításért fejenként hatvan piasztért összesen tehát kétszázhusz piasztért fizetnek; továbbá

— ha a gelencsiki kapitánynak járó tilalomdíjat, fejenként kétszáz piasztért, összesen tehát kétezernégy száz piasztért megfizetik; továbbá

— ha azon nagy veszedelemért, mely a nagyságos és kegyelmes Karaszor bégét miattuk fenyegeti, kárpótlásul fejenként ezer piasztért összesen tizenkét ezer piasztért fizetnek; végezetül

— ha Szanotoglu, az Ábrahám kebelébe elköltözött jólelkű Szanot fia, a nagyságos és kegyelmes Karaszor bég leghitványabb szolgájának, fejenként harminc piasztért, összesen tehát háromszázhatvan piasztért fizetnek, és ekképen összesen huszonhétézer és kétszáznyolcvan piasztért fizetnek.“

Szanotoglu mindezt nagy gyorsan elhadarván, a papirt összehajtá s a papirt és írónt turbánjába visszahelyezé. Karaszor bég pedig azt mondá a francziáknak:

— Ime hallottátok, tehát legyetek készen Tarabozánban mindazt kifizetni, a mit az írrok elszámoltak előttetek.

Henri és a francziák ijedt arczeval és szomorú arczeval tekintettek egymásra. Egyáltalán képtelenek érezték magukat arra, hogy e helyzetben, e kegyetlen, álnok és ünneplés modorú törökkel szemben életrevaló gondolat, terv vagy ötlet urai lehessenek. Végre is alig maradt más ötlet előttük, mint az önmegadás és könyörgés utja. Henri alázatos, szomorú hangon felelt:

— Kegyelmes bég, nekünk van tizenkét ezer piasterünk és mi azt az utolsó paráig neked adjuk, ezenkívül mi jó iparosok vagyunk mi Trebizondban, vagy a hol paranosolod, egy vagy másfél év alatt a még hiányzó tizezer piasztért megkeressük és megfizetjük, csak vigy bennünket Törökországig és Európába s engedj bennünket szabadoknak.

Karaszor bég e szavakra oda szólt Szanotogluhoz:

— Folytasd tovább.

Szanotoglu rögtön turbánjához kapott, elővette a papirt és írónt és az előbbihez hasonló gyorsasággal folytató:

„Ha pedig a tizenkét szolga, kik mind valamennyien gyaurok és szökevények, a tarabozáni kikötőben igaz és valószínű tartozásukat meg nem fizetik és csak egyetlen parával is adósok maradnak: akkor szabad választásukra hagyassék, hogy vagy az orosz uraknak visszaadassanak, vagy szolgává tétessenek s vásárra vitesse nek. Így rendelte ezt a nagyságos és kegyelmes Karaszor bég, hogy az ő leghitványabb szolgája Szanotoglu ekként vegye írásba mindezeket.“

— Kegyelmes — bég, mondá Henri — te nem lehetsz oly kemény szívű, mint az orosz; ha te olyan kemény szívű volnál, mint az orosz, mi nem törekedtünk volna Oroszországból Törökországba menekülni. Mi a dícsőséges szultán birodalmában igazságot és kegyelmet keresünk, miután az orosz cászár birodalmában csak rabságot és kegyetlenséget találtunk.

Ez a nyilatkozat látható hatást idézett elő Karaszor bégben. Némi élénkséggel kérdezé tőlük:

— Miféle nemzetségből valók vagytok ti és mely országban laktatok?

— Mi francziák vagyunk és Franciaországban laktunk és oda akarunk menni a mi házámba.

— Micsoda nyelveken tudtok beszélni? Tudtok-e írni és olvasni?

— Mi írni, olvasni jól tudunk s franczia, német, orosz, kalmuk, török nyelven beszélünk egy kevéssé.

— De ti beszéltek görög nyelven is.

— Mi nem beszélünk görög nyelven. Miért jutott ez eszedbe kegyelmes bég?

— Mert ti segítettetek a gyalázatos görögöknek, midőn azok fellázadtak a dícső szultán győzhetetlen seregei ellen.

— Mi kegyelmes bég nem segítettünk, mi husz esztendő óta foglyok és bujdosók vagyunk Oroszországban.

— Ti mégis frengik vagytok és gyaurok, a kik megöltétek Firuz bejt, az én fiamat s fejét odaadtátok a hitetlen és lázadó kutyáknak, a görögöknek. Most takarodjatok szemem elől. Míg a nap még egyszer lenyugszik s még egyszer fölkel: addig határozzátok el magatokat, vagy visszaadjátok az oroszoknak, vagy szolgálóimá tegyelek benneteket, vagy megfizettek utolsó paráig, mielőtt lábatokat a tarabozáni földre tennétek. Szanotoglu, te pedig vedd elő írásodat s égesd el itt az én szemeim előtt. Hadd lássák e gyaurok is.

Egy szolga rögtön kiment, pár perc múlva vörös réz-serpenyőben izzó szent hozott be s Szanotoglu azon nyomban elégette az írást, melyre most már nem volt szükség. Ennek végeztével a francziák is busan kimentek a földelzetre s onnan félrevonultak éjjeli tanyájukra.

Szomorú tanácskozás fejlődött itt ki köztük.

Világos volt előttük, hogy Karaszor bég engesztelhetlen boszuval van elítelve a francziák ellen, mert fiát a görög szabadságharcban valószínűleg francziák ölték meg. Kapzsisága, pénzvágya is kétségtelen volt azon álnok jogezimű és busás felszámítás után, melyet a piszkos Szanotoglu felolvasott. Abban sem lehetett kétség, hogy a bég vagy tengeri rabló, vagy rabszolgakereskedő, de akár ez, akár amaz, mindenesetre jó viszonyban van a tengerpartai orosz és török hatóságokkal. Erőszakos szabadulásról szó sem lehetett nyílt tengeren vagy török kikötőben. Az oroszok kezébe visszajutni egyjelentőségű volt az örökös fogsággal, melynél pedig százszor többet ér a halál. Csak azon gaz Nukhár szavára ne hallgattak volna. Csak maguk menekültek volna el Tümenkójából, mikor ez oly kedvező alkalom mellett lett volna lehetséges. A cserkesz pénzüket is kicsikarta, szabadságukat is elárulta. De most már mindezekről későn van buslakodni. A váltásdíjat ki nem fizethetik, mert kilenczezer piasterrel kevesebb pénzük van, mint a mennyi szükségesség volna. Igaz, hogy ezt kis szerencse mellett egy év alatt megkereshetnék Trebizond-vagy Konstantinápolyban, de ezt a bég nem engedí. Nem marad más hátra, mint elfogadni a szolgaságot. Végre is nem lehet az oly rossz, hogy a mellett kihalna a remény előmenetelre és szabadulásra. Ha oly rossz volna: az idegenek, társaik ott a hajóüregben nem sietnének önkényt a bég szolgálatába. Tehát a szolgaság. Ezt kell választaniok, melytől most úgy félnek, úgy irtóznak, bár a volgaszigeti borzasztó kaland után egykor úgy óhajtottak a kalmuk uraság szolgálatába lépni. Hosszas tanácskozás után, mely alatt majd elfelejtettek az étkezésről is, rájuk szállt az alkony. Megállapodtak abban, hogy reggel kijelentik Karaszor bég előtt a szolgálatba lépés szándékát. S abban megnyugodva lefeküdtek már, midőn Henri egész izgatottsággal ekként kiáltott fel:

— Bajtársak, gondoltam valamit. Hallgassatok rám figyelemmel.

— Halljuk, halljuk!

— Van tizenkétezer piasterünk. Mindegyikünk váltásdíjára körülbelül két ezer piaster. Hatan tehát megszabadulhatunk. Huzzunk sorsot magunk között. Őt itt marad, hat megmen-

kül. Én megnyugszom sorsomban, ha itt kell maradnom. Azok, a kik megmenekülhetnek, úgy fordul a jó szerencse, kiségethik egy vagy más uton az ittmardottakat is.

Általános helyeslést nyert a javaslat. Minden oldalról meggondolva, csak előnnyel járt annak fogatosítására. Nyugodtan aludtak el e gondolatban. Reggel reggeli után ismét a bég elé kísértettek. A bég ugyanazon kabinban s a tegnapi ünnepélyességgel fogadta őket. Előadták megállapodásukat, hogy ők a szolgálatba állást választják. Előadták azt is, hogy hatan le tudják fizetni a váltásdíjat s kérték a béget, engedje meg azt. A bég gondolkodóba esett. Végre azt mondá:

— Nem engedem meg. A ki szabad: az elmehe mindenhová. Elmehe az oroszokhoz is. Ki tudja, mi lehet még abból. Egy szalmaszálban is megbotolhat az elefánt, egy pókhálóban is megakadhat az oroszlán. A küzmet utjai kiszámíthatlanok. Allah titeket együtt rendelt az én hatalmam alá, tehát együtt kell maradnotok.

A francziák a családás érzetével, de mégis hidegvérrel hallgatták a kijelentést. Megnyugtattak benne. E perczőt fogva rabszolga voltak Karaszor bégnek, a tarabozáni vagy trebizondi hatalmas rabszolgakereskedőnek.

(Folyt. követc.)

A BÉGUM ÖTSZÁZ MILLIÓJA.

VERNE GYULA REGÉNYE.

TIZENKETTŐDIK FEJEZET.

A sárkány barlangja.

Az olvasó, ha figyelemmel kísérte a fiatal elzászi szerencsésének haladását, nem lesz meglepve, hogy őt, néhány hét elteltével egészen behelyezkedve találja a Schultze ur bizalmába. Elválhatatlanokká lettek. Együtt dolgoztak, együtt étkeztek, együtt sétáltak a parkban, együtt szitták hosszú pipáikat egy-egy kancsósor mellett. A jénai extamár még nem akadt kedve szerintibb munkásra, a ki jobban megértse őt, a félig kimondott szóból s gyorsabban tudja végrehajtani felállított elméleteit. Nemcsak kitűnő jártassággal bírt tudománya s mestersége minden ágában, de mindig készséggel s jó kedvvel dolgozott, munkásnak a legkitartóbb, feltalálónak a legszerényebb volt.

Schultze ur egészen el volt ragadtatva általa, s titkon szászor is szerencsét kívánt magának, hogy ezt „a gyönyörű-fiut“ föltalálta.

Ez elragadtatás titka abban feküdt, hogy Marcell első tekintetre mindjárt belátott rettenetes főnökönek a lelkebe. Átlátta, hogy uralkodó jellemvonása a hátartalan, mindent elnyelő önzés, mely külsőleg is ádáz hiúságban nyilvánkozik; — s ehez képest bánt vele és viselte magát irányában. Csakhamar annyira hatalmába kerítette e lélek minden billentyűjét, hogy úgy játszott rajta, mint ügyes zenész a zongorán. Taktikája egyszerűen abból állt, hogy a mennyire lehetett, mindig kitüntette a saját érdemét s tehetőségét, de mindig alkalmat nyújtott a másiknak, hogy fölnégy érezethesse vele. Ha pl. egy rajzot készített, azt tökéletesen csinálta, egy csekély és könnyen észrevehető hibán kívül, melyre aztán az extamár nagy diadalral mutatott rá. Ha magának volt egy elméleti eszméje, úgy vitte a társalgást, hogy azt mintegy Schultze ur találja fel s neki csak a kivétel maradjon. Máskor még tovább ment s így szólt:

— Megcsináltam a sarkantyus hajó tervrajzát, melyet ön reám bízott.

— Én? nem emlékszem.

— De igen! Vagy elfeledte? Ime itt van. Egy lecsavarható sarkantyú, mely az ellenség

oldalában robbanó üteget hagy hátra, a mi három perc múlva elpattan.

— Valóban nem emlékszem már.

— Nem esoda, mikor úgy tele van a feje eszmékkel.

És Schultze ur önelégülten tette zsebre a feltalálás dícsőségét, oly dologról, a melyre soha sem gondolt.

Lehet, hogy csak félig élt családásában. Valószínű, hogy érezte a Marcell fölnyét maga felett. De hiúságának hízelt, hogy ő lássék fölnyben alárendeltje fölött, s ezt azzal is elhitesse. Egyébiránt akármint gondolt és tervelt Marcell, ő volt az ur s egyedül az ő kezében volt a hatalom, valóítani az ipari ábrándokat. S végre is a fiatal munkás nem volt egyéb, mint egy kerek az óriási gépezetnek, melyet Schultze ur teremtett és mozgatott.

De azért Schultze ur, a mint mondani szokás, egyáltalában nem gombolózott ki Marcell előtt. Őt hónapi tartózkodás után a Bika-toronyban, Marcell nem sokkal tudott többet a központi bástya titkaiból. Gyanui bizonyossággá váltak. Mindinkább meggyőződött, hogy Stahlstadt titkot rejt és Schultze urnak más célja is van, mint egy iparüzletből vonható nyereségy. Foglalkozásának s egész üzletének természete vegetlenül valószínűvé tették, hogy valamely eddig hallatlan hadi löveget talált föl.

De a rejtély kulcsa, a talány szava — még homályban volt Marcell előtt. Marcell meg is volt győződve, hogy azt csupa türelemmel s valamely válság nélkül nem is fogja megtudni, Őnként nem kínálkozván a válság, elhatározta, hogy maga fogja azt előidézni.

Szeptember 5-dike volt, épen ebed végével. Ez nap volt egy éve, hogy a kis Károlyka holttestét a bányában megtalálták. Künn hideg idő volt. Az amerikai Svájcz hosszú és rideg tele már hóval borította a Stahlstadtot környező bércek ormait; de a parkban oly enyhe volt a lég most is, mint júniusban, s a hó, mielőtt földre esnék, elolvadt és pelyhek helyett harmatként esett a tropikus növényzetre.

— Pompás volt a mai savanyu káposztás kolbász nemde? kezdé Schultze ur, kit a bégum milliói sem gátoltak abban, hogy nemzeti eledelet mindenekelőtt élvezze.

Szegény Marcell, pedig már undorodott a savanyu káposztának a szagától is, tette magát, mintha ő is kitűnőnek találná főnöke kedvencz eledeletét. S miután ő is rámondta, hogy biz az pompás volt, hozzá tette még:

— Igazán, nem tudom, hogy élhetnek némely népek, kolbász és savanyu káposzta nélkül! Valódi jótétemény volna rájuk nézve, ha a Vaterlandba bekebelezetnének!

— Az is megjö, megjö majd! Bizonyos lehet. Ön benne. Amerika szívében benn vagyunk már Foglaljunk el csak egy vagy két szigetkét Japán körül, meglátja, milyeneket fogunk lépni a globuson!

Az inas hosszuszárú pipákat hozott. Schultze ur tele tömte a magát s meggyújtotta. Marcell a teljes boldogság é pillanatát alkalmasnak vélte a „válság“ előidézésére.

— Csakhogy — mondá — én nem bízom e foglalás lehetőségében.

— Miféle foglalás?

— Hogy a németek a globust egészen elfoglalhassák.

Az exprofessor azt hitte: rosszul hallotta. — Nem hiszi, hogy a németek elfoglalják a világot?

— Nem.

— Ez sok. S szeretném tudni miért nem?

— Egyszerűen azért, mert a franczia tüzerek leleményessége felülmúlja a németekét. A svájczok, az én földieim azt tartják, hogy egy

ügyes franczia két más emberrel fölér. 1870 jó leezke volt nekik, melyet majd visszafordítanak azokra, a kik azt nekik adták. Az én kis hazámban ezen senki sem kételkedik, s az igazat megvallva, Angliában is ugyanez a vélemény uralodik.

Marcell ezeket hideg, száraz és metsző hangon mondotta, világos szándékkal, hogy az aczél-királyt ingerelje. Schultze urnak csak távra maradt a szája; meg volt lepve, meg volt semmisülve. A vér oly erővel tódult fejébe, hogy Marcell is attól kezdett félni, hogy tán igen messze ment. De mikor látta, hogy ellenfele leküzdi felindulását s nem hal szörnyü halált, — még folytatta:

— Ugy van uram; sajnos, de úgy van. Ha vetélytársaink nem is ütnek zajt, de a magok dolga után látnak. Azt hiszi, mit sem tanultak a háboru óta? Míg mi csak ágyunk s lövegeink tömegét és súlyát nagyobbítjuk, legyen meggyőződve, hogy ők valami új találmánnyal fognak előállani s minket azzal tönkre tesznek.

— Uj találmánnyal! — hebegé Schultze ur — nekünk is van ám új találmányunk.

— Ugyan mi? Hogy aczélból csináljuk, a mit azelőtt bronzból csinálták? Hogy megkészserezzük ágyunk erejét s hordását?

— Megkészserezzük? Valamivel többet teszünk annál?

— De végre is, csak utánzóik vagyunk. Tovább megyünk mint mások, de csak az általok megkezdett uton. Lelemény nincs bennünk. A francziákban pedig van: arról meg lehet ön győződve.

Schultze ur lassanként visszanyerte külső nyugalmát. Csak ajkai reszketése árulta el, hogy belseje forr még. Ezt kelle megérnie, hogy egy segédje, egy munkása, egy alárendeltje a leleményességet megtagadja tőle!

Oly heves mozdulattal kelt föl, hogy eltörte a pipáját. S aztán fagyraló gunnyal teljes tekintetet vetve Marcellre, összeszorítá fogait s inkább sziszegte mint mondá:

— Kövessen, uram! Megmutatom önnek, ha én, Herr Schultze, lelemény híjával vagyok-e?

Marcell nagyban játszott, de megnyerte a játékot, épen mindent kockáztató merészsége által, melylyel főnöke hiúságát ingerelte s becsületét végletekig csigázta. Ellenállhatatlan vágyat ébresztett benne: hogy fölédje titkát s lesujtsa vele a vakmerőt, a ki lángszében kételkedni mert. Ugy látszék, önkénytelenül, mint egy parancsoló erőnek engedve, lépett be dolgozószobájába s intett Marcellnek, hogy kövesse. Gondosan bezárta magok után az ajtót; egyenesen könyvtárához lépett s egy rugót megnyomott rajta. Könyvsorok által eltakart üreg nyílt meg a falban. Szűk nyílás volt, mely csak vigyázva lehetett belépni, s mely, keskeny kölépesével, a Bika-torony aljába vezetett.

Ott tölgyfaajtót találtak, melyet mindig magával hordott kis kulcsal nyitott ki. Erre második ajtó állt előttük, melyen betű-rejtélyel tárdó s nyíló lakat függött. Schultze ur összerakta a betűket a titkos szóvá, levette a lakatot s félreemelte a súlyos vasrudat, mely belülről titkos lövegekkel volt összeköttesben, a titkot nem bírta — netaláni betörök ellen. Marcell szerette volna figyelmesebben megtekinteni mindent, de urala nem hagyott rá időt.

Most mind a kettőn harmadik ajtó előtt találták magokat, melyen zár, lakat, kulcslyuk nem látszott; ez titkos rugó megnyomására nyílt csak ki.

Átlépte a három ajtó által őrzött bejáratot, most kétszáz vaslépcsőn kelle fölmenniök. — Ez a Bika-torony kupolájába vezetett, mely az egész Stahlstadt fölött kimagaslott. E gránit-torony,

melynek szilárdsága minden ostrommal daczolhatott, belülről kerek bástyatermet képezett, több fülkével, melyekből löresek nyíltak. A terem közepét óriási acél-ágyu foglalta el.

— Ime! kiálta föl Schultze ur, ki az egész idejövétel alatt még egy szót sem szólott.

A legnagyobb ostrom-ágyu volt, minőt Marcell valaha látott. Legalább háromszázezer kilogramm súlyu lehetett, s hátul-tölthető volt. Szájának átmérője másfél méter volt. Aszél állványon állva s acél-kerekeken járó, egy gyermek is megmozdithatta volna, oly könnyűvé volt — fogas kerék-rendszer által — téve a vele

— Tíz mérföldre? — Tíz mérföld sok! S minő löport használ ön hozzá?

— Oh, ön titkaimat kérde? De most már mindent megmondhatok önnek — ön nem fogja tovább adni, — mondá Schultze ur különös hangnyomattal. — Tudja meg hát. A nagyszemű ágyu-löpor lejárt már magát. Én löpamutot használok, melynek feszereje négyszerte nagyobb a löporénál; de a melyet én még megötszörözök azáltal, hogy nyolcz tizedrésnyi súlyban kalitrátot vegyitek hozzá.

— De, veté ellent Marcell, ily rendkívüli feszérőnek semmiféle ágyu nem állhat ellen;

ABLAKFESTMÉNY A BÉCSI FOGADALMI TEMPLOMBAN: „Szent István elfogadja a koronát.”

való bánás. Elmésen alkalmazott csavar ellensúlyozta a lövés utáni hátrálókódást s az ágyut a lövés után előbbi állásába vitte, magától, vissza.

— S mennyire hord ez ágyu? kérde Marcell, nem állhatva meg, hogy ne csodálja e hatalmas hadi műszert.

— Huszezer méterre, teljes erejű töltéssel, oly könnyen átfurok vele egy negyven lüvelyknyi vaslemez — mint a vajat.

— De mennyire hord hát, szabadon?

— Mennyire hord? kérde Schultze ur, nekilkesedve. Akarja tudni — hát jól állok, hogy tíz mérföldre (lieu) ezéba találok vele.

az öné, három, négy, öt lövésre szét fog repedni.

— Hadd repedjen, ha csak egyet lőhettem vele.

— Drága lövés volna.

— Egy millió; ennyibe került a löveg. De mit árt — ha egy milliárd értéket semmisít meg vele!

— Egy milliárdot! kiálta föl Marcell. —

Azomban, tévé hozzá, bármily bánulatos ez ágyu: megmaradok előbbi szavam mellett. Nagyobb, derekabb minden másnál, de csak utánzás — nem lelemény.

— Nem lelemény? kiálta Schultze ur. Akar látni leleményt? Ismétlem — nincs már titkom ön előtt. Jöjjön! (Folyt. követh.)

Egyveleg.

Az angol királynő drágaságai. Viktória királynőnek Olaszországba való elutazása előtt fölszámolták drágaságait. Kitűnt, hogy értékök 1.800.000 font sterlinget meghalad. A legszebb darabok közé tartozik egy indiai páva, a legtrikább drágakövekből készítve, és Tippo zsámolya, egy tigrisfő kristály fogorral s tőmör arany nyelvel.

A fogadalmi templom Bécsben.

A középkori művészetek minden ága, kezdve a műépítészettől, szobrászattól, festésztől az iparművészeteken át, minő az ötvösség, himzés stb. le a szövészetig, az egyház szolgálatában állván, jeles iskolákkal birt a szerzetesek, u. m. a benecések és ciszterciák, dómések és premontréik zárdáiban. A műtörténelem adatai és megbecsülhetetlen jókányai dús anyagot szolgáltatnak a középkori szerzetes műiskolák tevékenységéről hazánkban is, hol a benecésekben az első építészeket, s a XV. századbeli pálosokban jeles orgonaeépítőket és üvegfestőket találunk. * De nemcsak a szerzetesek, hanem a püspökök és apátok is kiváló jártassággal bírtak az egyházi művészetekben. Így pl. Eigel apát építette és festette ki papjaival a fuldai templomot, a speieri dóm építését pedig Walter és Sigfrid püspökök vezették, míg Benno osnabrücki püspök korának egyik legjelesebb építészete volt. E kiváló, első rangú mesterektől tanultak a világi építészek, szobrászok és festészek, kik előbb mint szerzetes társak (fratres laici) az egyházi műiskolákban képeztetvén, később mint vándor művészek országról országra jártak, mindenféle művészi nyomokat, jeles műdarabokat hagyván magok után. Így fejlődtek az egyházi művészetek a szerzetesek műiskoláiban és később a világi ugynevezett szabadkőműves páholyokban, melyek közt a strassburgi, kölni, bécsi és zürichi öröndtek a legnagyobb tekintélynek. A bazilikai, bizanti, román és átmeneti műzések a XIII. század közepe táján a csúcsvet stílnak adtak helyet, mely legelőször Franciaországban lép föl Suger saint-denis-i apát által alkalmazva a benecések monostoregyházán. Ezért a csúcsvet stíly föltalálójául őt szokás tekinteni, bár egyéb adat nem szól mellette, mint az, hogy ő volt — tudunkkal — az első, ki Franciaországban a csúcsvet építkezéseiben használta.

Belátják ezt ma már sokan, kiknek feladatává lőn újabb egyházi építkezéseket vezetni. A renaissance pogány motívumokból összetakolt alakjai, aránylag rövid létü uralom után félretételnek s helyettük visszatérünk a csúcsvet stílyhez, vissza a keresztény művészetek kifejlődési fénypontjához!

Ime egy fényes példa, mely fejedelmi bőkezűségnek köszöni létét, a bécsi fogadalmi templom. Alapítási története röviden a következő. 1854 február 18-ika remülettel töltte be a monarchiát, mert fiai között találkozott egy szerencsétlen, a ki vakmerő kezét az uralkodóra emelte. A merénylőt megühsült s ezen öröndetes alkalom adott létét az újabbkori templomok egyik legszebbikének, a szóban levő fogadalmi templomnak, melyet a boldogult Miksa főherceg később mexikói császár alapított. A kitűzött pályázatalkalmával Ferstel építész nyerte el a 4000 frtnyi díjat és ő bizatott meg a kivitellel. Benyújtott tervrajza teljesen megfelelt a pályázat föltételeinek. Nemes és erőteljes alakítás, bensőséggel párosult tiszta izlés jellemzi a csúcsvet stílyben keresztül vitt tervezetet, mely huszonkét évi folytonos építészeti tevékenység gyümölcse gyanánt ma megtestesítve, egész befejezett valójában áll előttünk. Az alapkövet 1856 évi április 24-én ő felsége menyegzőjének évfordulóján ünnepén a bold. Rauscher Othmar bécsi bíbornok-érek tette le óriási néptömeg jelenlétében. Maga az alapkö, mely a sz. földről, az olajfák hegéről,

* A pannonhalmi benecések erődített kolostora, városi erősség gyanánt szolgált hazánkban a tatárjárás alatt; a Garam melletti kolostor jó szolgálatot tett még a törökök ellenében is. — Favis pannonhalmi apát (1252—1264) a Sziget-szigeten 1260-ban oly remek erős várat épített, hogy a király három más birtokkal cserélte föl tőle. — A paulinusok évkönyvei Janos testvérben jeles orgonaeépítő, Jakabban pedig üvegfestő dícsérnek, a ki több tanítványt hagyott maga után, tehát egész műiskolát alapított.

gyen mint ezen csúcsvet stílyt. Mint egy megkövült ima emelkedik ég felé két karsu tornyával a kölni, strassburgi és a rheimsi dóm, s a bécsi Szt István templom, mintegy az apostoli kor intését „Sursum corda”, emeljétek föl szíveiteket, követni buzdítanak. Az egyház soha sem kanonizált egyetlen műírányt sem, mely az isteni fölség iránt való hódolat méltó kifejezője legyen: de amnyit tény, hogy a csúcsvet stíly fölléptétől fogva határtalan előszeretettel fogadtatott és régi okmányaink tanúsága szerint „csodálatos alkotmány”-nak nevezetve, teljes épésben levő templomok újabb bőltözésére is alkalmasított. Igen helyesen jegyzi meg Jakob a csúcsvet stíly vonatkozásig, hogy új egyházi építészeti stíly föltalálása minden tekintetben merő ábránd! **

Ime egy fényes példa, mely fejedelmi bőkezűségnek köszöni létét, a bécsi fogadalmi templom. Alapítási története röviden a következő. 1854 február 18-ika remülettel töltte be a monarchiát, mert fiai között találkozott egy szerencsétlen, a ki vakmerő kezét az uralkodóra emelte. A merénylőt megühsült s ezen öröndetes alkalom adott létét az újabbkori templomok egyik legszebbikének, a szóban levő fogadalmi templomnak, melyet a boldogult Miksa főherceg később mexikói császár alapított. A kitűzött pályázatalkalmával Ferstel építész nyerte el a 4000 frtnyi díjat és ő bizatott meg a kivitellel. Benyújtott tervrajza teljesen megfelelt a pályázat föltételeinek. Nemes és erőteljes alakítás, bensőséggel párosult tiszta izlés jellemzi a csúcsvet stílyben keresztül vitt tervezetet, mely huszonkét évi folytonos építészeti tevékenység gyümölcse gyanánt ma megtestesítve, egész befejezett valójában áll előttünk. Az alapkövet 1856 évi április 24-én ő felsége menyegzőjének évfordulóján ünnepén a bold. Rauscher Othmar bécsi bíbornok-érek tette le óriási néptömeg jelenlétében. Maga az alapkö, mely a sz. földről, az olajfák hegéről,

** Die Kunst im Dienste der Kirche. 1870. 2 kiadás. 42. lap.

a Gethsemani kert s a szt. sírtemploma közélből való, e jellemző fölrattal lőn ellátva: „A hol Krisztus szíve megtörtött, ott törték engem is.”

Közel negyed század letűnte után, ő felségeik boldog házassági frigykötésének huszonötévi fordulóján, szentelték föl e pompás építményt Isten szolgálatára.

Az impozans templom homlokzata, 50 méter magas két tornyával, a kölni dómot jutattja eszünkbe. De ennek, valamint egyéb újabb keletű csúcsvet épületeknek is a régiekkel szemben megvan az a jellemző sajátosságuk, mely nem engedi összetéveszteni a középkor alkotásait a jelenkorival. Nevezetesen, míg amazok műrészeleikben, az alakzatok felfogás és kidolgozás külfelőségét tekintve, a legdúsabb választékot tárják elénk, addig ez újabb alkotások inkább az egyöntetűség elvének hódolva, bizonyos egyhangúságot, monoton chablonszerűséget áruznak el. Innét van, hogy míg pl. a kölni, rheimsi, strassburgi dómok és a bécsi szt. István-templom belsőjében heteket, sőt hónapokat tölthet a műértő szem a nélkül, hogy mindig ugyanazon alakításokat kellene látnia: addig pl. a fogadalmi templomban az áttekintés után egy-két részletet kell megfigyelnünk, hogy kellő képet nyerjünk az egészről. Egy szóval, a középkori csúcsvet dómok egész műiskolák egyszerű muzeumai: az újabbak ellenben egyedül a műtervezet készítő műépítész eszméjének egyöntetű kifejezői.

A bécsi fogadalmi templom ugy külsejét, mint belső arányait tekintve impozánsnak mondható. Mintegy 4—5000 ember fér el benne, s gyönyörködhetik azon remek polychromikus színházban, melyet Ferstel oly fényesen állított össze. Hasonló díesőre ítélet mondhatunk Laufberger tanár boltozatfestményeiről, melyeknek pompájához vehetni a dóm 78 üvegfestményű ablakát, hogy a szemképrázatot színházról némi fogalmat alkothassunk magunknak. A szentély ablakait Fürich kartonjai szerint Würdte létesíté, míg a többiek Laufberger, Jobst testvérek, Sequens, Clausen és Rieser tervei szerint a tiroli és a Geyling-féle bécsi üvegfestési egétfüthelyekben készültek. Büszkeségünkre említhetjük föl, hogy a Trefort Agoston miniszter által nálunk Budapesten megtelepített ifj. Kratzmann üvegfestő műintézetében szintén négy nagy ablakot égettek e templom számára. Kratzmann dícséretére legyen mondva, alkotásai kiállják a versenyt a tiroliakkal s messze túlhaladják a bécsi enemi készítményeket. Főpapjaink közül e templom számára többen rendelték meg és készíttettek saját költségükön üvegfestményű ablakokat. Mellékelt rajunk Haynald Lajos kalocsai érsek által Rieser Mihály kartonjai szerint készült nagy ablak zömét, föbb alakjainak csoportozatában tünteti elénk. Középet trónja előtt állva sz. István király alakját pillantjuk meg byzanti szabású öltönyben, a mint a jobbról térdelő Asztrik érsek kezéből, a Rómából hozott királyi koronát elfogadja. Mellette Mór, a későbbi pécsi püspök áll, a világalmát és kormánypálczát tartva a vánkoson; mögötte a keresztet érseki paláttal díszített alak tartja, kiben a donátor érsekre ismerünk. Balról egy zászlót tartó magyar áll mellette, dús régi szabású öltönyű nővel, kiknek vonásai Haynald boldogult szüelire valának.

Végül a király zsámolya előtt balról egy bátor nézésű fű a kalocsai székesegyház négy tornyu alaptervezetét bontja ki, a mint ez Szent István királyunk által alapítva, legújabbán dr. Henszmann Imre ásatásai alkalmával körvonalában a kalocsai katedrális alatt napfényre jött. A dús architekturalis díszítmények közt balról Magyarország, jobbról Erdély czimere (Haynald előbb erdélyi püspök volt) látható. Alul középet az érsek tövis- és babérszoruból álló czimere, két oldalt sz. Péter és Pál mellképei, mint a kalocsai és bécsi egyesült egyházmegye patronusai, díszítik, míg legalul a dedikáló felirat zárja be a képet: LUDOVICUS : HAYNALD : ARCHIEPS : COLOCENSIS : ET BACHIENSIS : ANNO : SALVTIS : MDCCLXXVI : magyarul: „Haynald Lajos kalocsai és bécsi érsek, az üdv 1876. évében”. Az ablak fölső része, mely képünkön hiányzik, toronyfák közt, díszes mennyezetek alatt nemzeti szentek (Imre, László stb.) alakjait tartalmazza. Az ügyesen összeválogatott színek hatása e képet a bécsi fogadalmi templom legszebb darabjai közé helyezi, mely nemzeti tárgyával hazánk egyik jeles főpapjának bőkezű-

AZ ARANY SASHOZ.

DEUTSCH SÁNDOR

„az arany sashoz“ ezimzett, Budapest, VI. ker. király-utca 26. sz. a. Jóhírű női divat- és kész ruhák-raktára

női ruha-kelméket és kész női öltözékeket, továbbá vásznót, kanavászt, percaill-árúkat, hölgyek és urak számára való teljes felszereléseket, fehérműt, asztal- és ágyszerítöket, szőnyeget, függönyöket stb.

Mérték szerint való megrendelések saját műtermében legrovidebb idő alatt jutányosan és pontosan eszközöltetnek.

Főnt említett árucikkek a t. c. közönség kényelmére még kedvező feltételű részletfizetés mellett is adtnak el.

Vidéki megrendelések is fogadtnak el és szövet-mustrák megküldetnek.

Budapest, király-utca 26. szám.

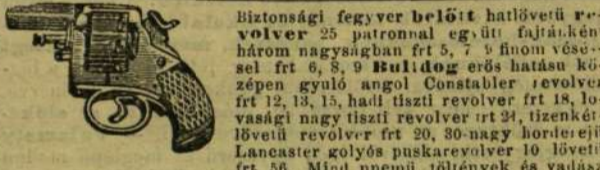
A legszebb siremlékek

az elismert legolcsóbb árak mellett, sűrűke maunthauseni gránitból, fekete gránitból (Szent), sötétzöld gránitból (Porphy), vörös és fekete magyar márványból; továbbá vázák, alakok, koszorúk és urnák márvány és ércből, sűrűcsiszolva és kőretek.

Arkszámítások és rajzok kívánatra megküldetnek. Az enterprise des pompes funebres siremlék-gyára Budapest, kerepesi ut 48. szám.

Jó formájú erős minőségű angol nyergek... szélés erős fekete kocsizó és lovag-köpeny... GUMI... szélés erős fekete kocsizó és lovag-köpeny... szélés erős fekete kocsizó és lovag-köpeny...

Revolver 25 patronos együttléjű... Kertész Tódor... Budapest, Borostyáni utca 1. szám.

Lipik. Különleges hatással bujasesny, görvély, csúsz, köszvény, hughólyag, bőr- és női betegségek ellen. 5266. Füüdörvos dr. Kern Henrik.

EPILEPSIE

(nehézkör) levél útján gyógyítható dr. ... különleges orvos által (Dresden, Neustadt).

Legnagyobb tapasztalás, miután eddig több mint 11,000 esetlett gyógykezelve. 5. 07.

Csak 1 fnt 20 kr.

Egy részlet 5000 ab kitűnő járása óra, melyek minden 24 órában felhuzandók, sárga lánczsal, perczig szabályozva; egy évi jótállás mellett, darabonként 1 forint 20 krajczárért, kaphatók az 5116

óragyári raktárban Bécs, Praterstrasse 16.

egyetlen hatása... Cs. és kir. szabadalm. a maga nevében

patkány- és egér-irtó szer. Egy doboz ára 1 fnt 6 doboz 5 fnt o. é. Váldói perzsai, minden

rovart irtó por. Kővetlen szál-tilmánya, vegyileg tisztá növénykesztmény, csupán változott, jótállás mellett biztosan ható alk-trészekből összeállítva, teljesen mérgek nélküli, mint a poloskák, bolhák, moly, hazi tücsök, svábbogár, hangyák stb.-ket felülmúlhatatlan irtó szer gyanánt elismerve, dobozokban, minden doboz egy szörökészlelkel ellátva. 1 fnt és 55 kr. javál.

svábbogár (Heimchen) irtó por. 1 csomag ára 50 kr. 6 csomag 2 fnt 55 kr. é.

Teljesen mérgek nélküli, gyors és biztos hatása orozz-bogárt (csótány-bogár) irtó por, dobozban (külön szörökészlelkel ellátva), ára 1 doboznak 1 fnt és kisebb 55 kr. o. é.

Teljesen mérgekmentes, biztos és gyökeres hatása molyokat és hangyákat irtó por.

E por nemcsak megóv a moly- és hangya-kárkákat ellen, hanem még biztosan és gyökeresen ki is irtja a rovarokat, ha az butorok, szörnyezek, teliruhák, gyapjukelmék, szűcsárúk, kocsiba stb. hintetik. Dobozokban o. é. 1 fnt 55 kr. és 30 kr.-jával.

Cs. és kir. szab. gyökeresen ható poloska-irtó szer, butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr. 6 üveg 2 fnt 55 kr. 1 kis üveg 30 kr, 6 üveg 1 fnt 53 kr. o. é.

Földmulhatlan hatása poloska-irtó szesz falazat számára. Festésnél, megszociénál vagy falak mészolásánál a festékbe, mészebe vagy vakolatba keverésre alkalmas.

Egy pintes üveg ára 1 fnt, 6 pintes üveg 5 fnt. 1 pintes üveg légszűrés egy közepesnyű szobára.

Elpusztíthatlan mérgekmentes fajták, melyek segítségével a rovar, moly vagy orozz-bogár-por egyformán szét szórható, és a legkisebb háladékokba belevélhető. Egy darab ára 50 kr. o. é.

Számos megrendelést vár: REISS B., magy. kir. szabad. vegyszerek gyára Budapest, király-utca 47. I. em. Pókraktár: 5273

Thauer József úrnál Pesten, három korona-utca 9.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK... egész évre ... 12 fnt... 6 *... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: ... 8 fnt... 4 *... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: ... 6 fnt... 3 *...

18-dik szám. 1879. BUDAPEST, MÁJUS 4. XXVI. évfolyam.

VERESS SÁNDOR.

NEMZETÜNK történetkönyvének még a legközelebbi múltból is vannak kitérhetlen lapjai. A szabadságharcunkra bekövetkezett rémítőd ismerni velük borzalmat keltő minden részleteiben. Hiszen benne éltünk, szentani voltunk, a katonai törvényszékek ítéletei közökén forogtak, s közöttünk járnak még életben maradt áldozataik, mind megannyi élő krónika abból az időből. Az erőszak és elnyomatás utóféjaldmai, hiába titkolnók, fölismérhetők még közéletünknek anyagi, szellemi, erkölcsi ágazataiban ma is s még nincs oly közel az az idő, a mikor elmondhatjuk, hogy kibeverte az ország. Mindenki tud ez időről beszélni, élő tapasztalatból, vagy legalább első szájból vett tradíció nyomán.

mit csinált, hogyan működött oda künn a magyar emigráció? Bizonny szegényletes kevesen. S a ki ezt fölgyezi, a kortársaknak és utókornak tudomására hozza, vagy csak anyaggal, részletekkel járul is megírásához: a magyar história számára dolgozik.

A Pesti Napló mult évi tárczájában egy hosszú cikksorozat jelent meg „Magyar emigráció keleten“ fölirattal. Szerzőjeül X. Y. volt megnevezve. A közlemény, noha azt — ez a sok számot igénybe vevő hirlapi közlemények közös

sorsa — csak töredékesen, hégagosan olvashatta a magyar közönség, oly feltűnést keltett, melyhez hasonlóval kevés közlemény dicsekedhetett az újabb időben. Az élénk, vonzó előadás, mely minden sorában magán visel a közvetlen tapasztalás vagy legalább is jól értesült bélyegét, párosulva ritka elfogulatlansággal és igazságszeretettel, ugy is mint emlékirati s tárgyánál fogva részben történeti, ugy is mint irodalmi művet a legelső sorában helyezik, melyeket a magyar literatura e nemben fölmutat. Találgatták az író nevét,

VERESS SÁNDOR.

Keresztelési, születési és névnap s ünnepi ajándékokra ajánlható.

Gróf Waldstein-sorsjegyek

kiaúva 1847-ben a következő két váltóház által: Rothschild M. A. és fiai Frankfurt, és Sina Simon G., Bécsben, hol valamennyi nyeresémi ki is fizették. E papír mai napság az Osztrák-Magyar birodalom legrégibb sorsjegyei közé számítattik, s azon kiváló előnnyel bír, hogy 1880-ban kétszer, 1881-ben pedig háromszor fog huzatni.

a 12 forintért ötöd Waldstein-sorsjegyekre.

Ily részjegyek tulajdonosai az utolsó húzásig valamennyi nyeresémre (a legkisebbeket is beleértve) játszanak, mindenkinek szabadságára hagyván, a részjegyeket 1885-től kezdve, ha a szám nem lesz kihuzva, a 8 fntjával visszaadni, a mint én különben azokat minden időben pontosan a napi árfolyam szerint vissza is váltom.

Téhat 10 huzáson, melyeken az 1885-dik évig játszanak, nem kockázatnak többet, a legkedvezőtlenebb esetben négy fntnál; egy oly kombinatio, mely eddig nem nyujtottat a t. közönségnek.

Lotto gyűjtődék és dohánytözsdek, valamint állandó vidéki kereskedőknek e sorsjegyek bizományi eladásra átadtnak. 5259

Kövesdy Mór bankháza BUDAPESTEN,